

**OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE: FORSLAG TIL FORSKRIFT OM
KOMMUNAL HÅNDHEVING AV POLITIVEDTEKTER**

Saksfremstilling:

Justis- og beredskapsdepartementet (departementet) har sendt på høring forslag til forskrift om kommunal håndheving av politivedtekter.

Oslo kommune er i hovedsak positiv til forslaget.

Kommunale politivedtekter er hjemlet i lov om politiet (politiloven)¹ § 14. Politivedtekter omhandler regler for ro og orden i kommunen, gatesalg, utendørs tilstelninger, reklameskilt, plakater, tilgrising, snørydding, strøing og lignende.

Lovens utgangspunkt er at kommunale politivedtekter håndheves av politiet. Siden 2004 har Oslo kommune imidlertid gjennomført en forsøksordning² med kommunal håndheving av deler av vedtektene. Forsøket innebærer at kommunen kan ilegge overtredelsesgebyr.

Etter en evaluering av forsøket, har departementet fremmet lovforslag³ om at kommunal håndheving skal bli en permanent ordning, hjemlet direkte i politiloven. Stortinget vedtok lovforslaget⁴ og § 14 er tilføyd et nytt tredje ledd som lyder:

Kommunale vedtekter som nevnt i første ledd nr. 1 og 2 kan i tillegg håndheves av kommunen, eller personer utpekt av kommunen. Dette gjelder likevel ikke opprettholdelse av ro og orden. Ved overtredelse av de lokale vedtektene som nevnt ovenfor kan kommunen, eller dets utpekte, ilegge overtredelsesgebyr. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av bestemmelsene i dette ledd, herunder hvilke deler av ferdselen kommunene kan sikre.

Lovendringen trer ikke i kraft før det er vedtatt en sentral forskrift om kommunal håndheving. Det er departementets forslag til slik sentral forskrift som nå er på høring.

Formålet med forskriften er å sikre borgernes rettssikkerhet og forenkle kommunens arbeid med å håndheve reglene. Forskriften skal også sikre ensartet praktisering av regelverket i kommunene. Høringsfristen er 15.05.2012, og departementet tar sikte på at lovendringen og den sentrale forskriften kan tre i kraft 01.07.2012.

Forsøksordningen med kommunal håndheving av politivedtekten oppheves når den sentrale forskriften trer i kraft. Ny sentral forskrift erstatter Oslo kommunes gjeldende lokale forskrift til forsøksordningen⁵.

¹ Lov-1995-08-04 nr.53

² Lov-1992-06-26 nr.87

³ Prop.163 L (2009-2010)

⁴ Lov-2010-12-17 nr 87

I Oslo kommune er håndhevingen av deler av politivedtekten delegert⁶ til Bymiljøetaten (tidligere Trafikketaten). Det er trafikkbetjenter som håndhever reglene.

Bymiljøetaten har hatt departementets utkast til forskrift på høring. Etaten har innvendinger til enkelte av bestemmelsene, men er positive til forslaget (vedlegg 2). Utkastet har også vært forelagt bydelene, som i hovedsak ikke har merknader.

Lover og regelverk, tidligere vedtak

Lov om politiet av 04.08.1995 nr. 53 § 14 gir hjemmel til å fastsette kommunale politivedtekter.

Forskrift om politivedtekt i Oslo kommune av 06.06.2007 nr. 577. Fastsatt av bystyret i sak 417/06.

Forskrift om vedtekt for forsøk med kommunal oppgavedifferensiering – aktiv bekjempelse av forsøpling av offentlige uterom, Oslo kommune, Oslo av 29.06.2007 nr. 803. Fastsatt av bystyret i sak 143/07.

Bystyrets vedtak 381/10 om endringer i politivedtekt og miljøgebyrforskrift, Oslo kommune.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Saken har ingen økonomiske og administrative konsekvenser.

Vedtakskompetanse

Byrådet er gitt myndighet til å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne ved bystyrets vedtak 218/01 – *Delegasjon av myndighet til å avgi høringsuttalelse på kommunens vegne*. Myndigheten ble videredelegert til de respektive fagbyråder, i saker som ikke er av prinsipiell betydning, ved byrådets vedtak 1360/01.

Saken legges frem for byrådet da den antas å ha prinsipiell betydning.

Byrådslederen innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

Byrådet avgir i henhold til delegert fullmakt følgende høringsuttalelse til Justis og beredskapsdepartementets utkast til forskrift om kommunal håndheving av politivedtekter:

Oslo kommune støtter i hovedsak departementets forslag til forskrift. Kommunen har gode erfaringer med forsøksordningen med kommunal håndheving av deler av politivedtekten.

Til de enkelte bestemmelsene i forskriftsutkastet:

§ 1 Formål

Oslo kommune mener at ordlyden *sanksjonering av vedtekter* er noe uheldig. Det er brudd på vedtekter det eventuelt skal sanksjoneres mot. Ordlyden kan etter kommunens syn forenkles slik:

⁵ FOR-2007-06-29-803 Forskrift om vedtekt for forsøk med kommunal oppgavedifferensiering – aktiv bekjempelse av forsøpling av offentlige uterom, Oslo kommune. § 8

⁶ Byrådets vedtak 1100/04 og Byrådets sak 02.04.2004

Forskriften skal sikre ensartet og effektiv kommunal håndheving av vedtekter etter politiloven § 14 tredje ledd.

§ 2 Virkeområde

Oslo kommune foreslår en forenkling av ordlyden:

Forskriften regulerer kommunal håndheving av vedtekter fastsatt etter politiloven § 14 første ledd nr. 1 og 2.

Forskriften får anvendelse for kommuner som vedtar håndheving etter politiloven § 14 tredje ledd.

Kommunal håndheving omfatter kun overtredelser av bestemmelser i vedtektene

om:

a) osv.

b)

§§ 3 og 4 Adgang til å ilegge overtredelsesgebyr

I § 3 annet ledd fastsettes hvem som kan ilegges overtredelsesgebyr. Det oppstilles et tilnærmet objektivt ansvar, som modifiseres i § 4 om begrensninger i adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr:

I § 4 første ledd heter det at overtredelsesgebyr ikke skal ilegges når overtredelsen må anses unnskyldelig på grunn av sykdom, alderdom eller annen årsak, eller dersom overtredelsen skjer som følge av uforskyldte hindringer som den ansvarlige ikke med rimelighet kan overkomme.

Departementet legger opp til at gebyr ikke skal ilegges når overtredelsen må anses unnskyldelig. Erfaringer i Oslo kommune viser at det på ileggelsestidspunktet ikke alltid er mulig for håndhever å vurdere om overtredelsen er unnskyldelig. Ordlyden i bestemmelsen må derfor ta høyde for at vurderingen ofte må foretas i klageomgang og ikke kun på ileggelsestidspunktet slik departementet foreslår.

Oslo kommune ser positivt på at departementet angir kriterier for den skjønnsutøvelsen som må foretas for å vurdere om gebyr kan frafalles. Ordene *sykdom* og *alderdom* bør imidlertid, etter kommunes syn, ikke nevnes eksplisitt i ordlyden. Det er vanskelig å definere hva som skal defineres som sykdom og hvor aldersgrensen skal settes.

I § 4 siste ledd foreslår departementet at særlige alvorlige overtredelser skal håndheves av politiet. I følge høringsnotatet skal det være en plikt for kommunen å anmelde slike forhold. Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det er behov for nærmere kriterier for hvilke overtredelser som skal regnes som særlig alvorlige.

Oslo kommune er enig i at noen saker kan være så alvorlige at de bør håndheves av politiet. Det vil imidlertid være vanskelig å vurdere hva som er *særlig alvorlige overtredelser*. Ordlyden *særlig omfang eller som medfører stor risiko for liv eller helse* gir veiledning, men Oslo kommune ser behov for at det også angis nærmere kriterier.

I følge forskriften § 2 bokstav d), skal det ligge under kommunens ansvar å håndheve eventuelle brudd på gårdeiers plikter til å sikre mot takras. Oslo kommune mener at rasfare-tilfellene alltid vil falle inn under ordlyden *stor risiko for liv eller helse*. Utformingen av § 4 siste ledd kan derfor medføre at en viktig del av forskriftens virkeområde i realiteten overføres til politiet.

§ 5 Overtredelsesgebyrets størrelse

Det legges opp til differensierte satser. Gebyrets størrelse vil da til en viss grad kunne gjenspeile overtredelsens alvorlighetsgrad. I tillegg er det store variasjoner mellom kommuner, og differensierte satser vil kunne tilpasses lokale forhold.

Forslaget stiller imidlertid krav til den enkelte kommune, som må sørge for gode interne rutiner for når de ulike overtredelsesgebyrene skal benyttes. Det er viktig at bruken av gebyrene må være forutsigbare for publikum, og like tilfeller må behandles likt.

Siste ledd i § 5 angir momenter til vurderingen av hvilket gebyr som skal ilegges, men overlater likevel mye til kommunens skjønn.

Oslo kommune ser derfor behov for at forskriften legger opp til et noe enklere system, for eksempel ved at de minst alvorlige bruddene på vedtekten bare sanksjoneres med ett fast beløp, mens forslaget om differensierte satser beholdes for de mer alvorlige tilfellene.

Oslo kommune er positive til at maksimumsgebyret for de ulike overtredelsene kan heves med 50 % der overtredelsen for eksempel har stort omfang, gjentas eller det er utvist stor grad av skyld.

Når det gjelder overtredelsesgebyrets størrelse, mener Oslo kommune at "grunnbeløpet" bør være kr 1000. Bystyret vedtok i 2010⁷ å heve overtredelsesgebyret for brudd på ansvar for sikring mot takras fra kr 500 til kr 5000. I den forutgående høringen⁸ ble det også foreslått at det alminnelige gebyret på kr 500 skulle økes til kr 1000. Høringsinstansene var i all hovedsak enig i forslaget. Kommunen har valgt å avvente departementets sentrale forskrift og har derfor ikke gjennomført forslaget.

§ 6 Ileggelsen av overtredelsesgebyr

Det legges opp til at ileggelse av overtredelsesgebyr som hovedregel skal gjøres på stedet, og at det kun i særlige tilfeller sendes i posten. Oslo kommunes erfaring er at det ofte er vanskelig for håndhever å adressere kravet på stedet, slik at de fleste krav om gebyr sendes per post. Dette henger bl.a. sammen med at eierinformasjon kan kreve søk i offentlige register, som håndhever ikke har tilgang til på stedet. Svært mange gårdeiere er organisert som aksjeselskap, der forvalterens adresse er en annen enn "på stedet". Forskriften bør derfor likestille krav på stedet og krav per post.

§ 7 Klage

Det bør etter Oslo kommunes syn fremgå innledningsvis i bestemmelsen at kommunens illeggelse av overtredelsesgebyr regnes som et enkeltvedtak.

For øvrig videreføres dagens klageordning, og Oslo kommune har ingen merknader.

§ 8 Ikrafttredelse

Departementet legger opp til at forskriften skal gjelde fra 01.07.2012.

I høringsnotatet opplyser departementet at forsøksordningen med kommunal håndheving av politivedtekter oppheves fra samme tidspunkt.

For Oslo kommune at det er viktig at forsøksordningen med kommunal håndheving kan gå rett over i en ordning hjemlet direkte i politiloven § 14 tredje ledd. Det vil være svært uheldig dersom kommunen i en overgangsfase står uten hjemmel til kommunal håndheving.

⁷ Bystyrevedtak 381/10

⁸ Kommunens høringsbrev 29.06.2010

§ 2 i forskriften forutsetter at den kun gjelder for kommuner som vedtar håndheving etter politiloven § 14 tredje ledd. For Oslo kommune betyr det at bystyret må få seg forelagt en sak der departementets endelige forskrift presenteres og eventuelt vedtas. En slik saksgang kan ta noe tid.

Oslo kommune ber derfor departementet utarbeide en overgangsordning for de kommuner som i dag har fastsatt lokal forskrift om kommunal håndheving.

Byrådslederens kontor, den 15 MAI 2012

Stian Berger Røsland

Vedlegg tilgjengelig på Internett:

1. Høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 15.02.2012
2. Høringssvar fra Bymiljøetaten av 15.03.2012

Vedlegg ikke tilgjengelig på Internett: Ingen